

Obsah

Úvod	7
1. Dělníci jako předmět výzkumu sociálních věd	7
Exkurz: Pojem třída, vrstva a prostředí v tradici západoevropské a české historické sociální vědy	11
2. Prameny	18
3. Metodologické obtíže	21
4. Struktura předkládané práce	30
1. Dělnická rodina. Struktura, fungování, vztahy.	33
1. 1 Hledání a volba partnera	34
1. 2 Symbolický kapitál a dělnické prostředí	37
1. 3 Věk, sociální postavení a původ snoubenců	39
1. 4 Průběh svatby	42
1. 5 Velikost rodin	43
1. 6 Neúplné rodiny a rozvody	44
1. 7 Vazby k ostatním příbuzným	49
1. 8 Postavení muže a ženy	50
1. 9 Výchova dětí	55
1. 9. 1. Tělesné trestání dětí	58
2. Dělnické zdraví a zdravotní kapitál	63
2. 1 Tuberkulóza	72
2. 2 Hygiena	73
2. 3 Sexualita	74
2. 4 Stinné stránky dělnické sexuality	80
2. 4. 1 Nežádoucí otěhotnění a antikoncepce	83
2. 4. 2 Nemanželské mateřství	84
2. 4. 3 Interrupce	86
2. 4. 4 Pohlavní nemoci	90
3. Bydlení pražských dělníků	95
3. 1 Geografické rozdíly	98
3. 2 Velikost bytů	101
3. 3 Výše nájemného	105
3. 4 Ochrana nájemníků	106
3. 5 Hygienická a technická zařízení	109
3. 6 Problematika spaní	113
3.6.1 Manželská postel	117
3. 7 Estetika dělnických domácností	118
3. 8 Národní a mezinárodní srovnání	121
3. 9 Tzv. bytová otázka a pokusy o její řešení	123

3. 10. Pražské nouzové kolonie	131
3. 10. 1 Obyvatelé nouzových kolonií	132
3. 10. 2 Obraz kolonií v očích veřejnosti	137
3. 10. 3 Moc úřední a nouzové kolonie	139
4. Kulturní praktiky a volný čas dělnického prostředí	145
4. 1 Vzdělanost a kulturní úroveň	146
4. 2 Volný čas dětí a mládeže	149
4. 3 Volný čas dospělých	151
4. 4 Členství ve spolcích	153
4. 5 Sport	155
4. 6 Tramping	158
4. 7 Hudba, divadlo a tanec	160
4. 8 Biograf	163
4. 9 Četba	165
4. 10 Kultura hospod	167
4. 11 Strava a stravování	172
4. 12 Oděv	175
5. Politický život pražského dělnického prostředí	181
5. 1 Specifika volebního chování v Praze	182
5. 2 Politické strany a dělnické prostředí	184
5. 3 Vedoucí představitelé dělnických stran v Praze	189
5. 4 Vztah dělnického prostředí k politickým stranám	195
5. 5 Sociálně-demokratické prostředí	197
5. 5. 1 Sociálně-demokratická mládež	201
5. 5. 2 Organizace blízké sociální demokracii	202
5. 6 Komunistické prostředí	206
5. 6. 1 Kulturní specifika komunistického prostředí	208
5. 6. 2 Dilemata komunistického prostředí	212
5. 6. 3 Strategie boje s protivníky	214
5. 6. 4 Početnost a sociodemografické charakteristiky komunistického prostředí	219
5. 7 Náboženství a dělnické prostředí	221
5. 8 Ostatní strany a dělnické prostředí	224
6. Pražské školství a dělnické prostředí	227
6. 1 Obecná a měšťanská škola	228
6. 1. 1 Prospěch a sociální původ	234
6. 2 Vyučení	242
6. 3 Gymnázium a další studium	250
Závěr	261
Seznam tabulek a grafů	267

Seznam použitých pramenů a literatury	271
Přílohy	289
Jmenný rejstřík	325
Summary	329